

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

спеціальність	101 Екологія	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	Екологія	факультет	Біотехнологій
освітній рівень	другий (магістерський)	кафедра	Екології та біотехнологій в рослинництві

ВИКЛАДАЧ

Портяник Сергій Васильович

Вища освіта – Харківський зооветеринарний інститут спеціальність 073 менеджмент організацій;
Науковий ступень – кандидат сільськогосподарських наук зі спеціальності - 03.00.16 - екологія

Вчене звання – доцент кафедри прикладної екології

Досвід роботи – 20 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- автор більше 5 методичних розробок;
- співавтор 2 підручників;
- співавтор 3 навчально-методичних посібників;
- учасник наукових і методичних конференцій.

телефон	+380662001754	електронна пошта	portynnyk@i.ua	дистанційна підтримка	Google Meet Moodle, Classroom, ZOOM, Skype
---------	---------------	------------------	--	-----------------------	--

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування у студентів комплексу знань з теорії та практики сучасного природокористування, збалансованої взаємодії людського суспільства з усіма природними біоценозами біосфери, показати необхідність екологізації всіх сфер життя людства для досягнення ефективного результату господарювання та одержання максимального економічного ефекту за як найменшої шкоди для природного середовища, споживання природних ресурсів та їх відтворення, захист довкілля від забруднення та руйнування.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота
Обсяг і форми контролю	6 кредити ECTS (120): 20 годин лекції, 20 годин практичні заняття; модульний контроль (2 модулі); підсумковий контроль – екзамен.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	<p>ІК.01. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов та вимог.</p> <p>К.02. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ФК.02. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.</p> <p>ФК.03. Здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності.</p> <p>ФК.04. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності.</p> <p>ФК.07. Здатність до організації робіт, пов'язаних з оцінкою екологічного стану, захистом довкілля та оптимізацією природокористування, в умовах неповної інформації та суперечливих вимог.</p> <p>ФК.10. Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину.</p>	Програмні результати навчання	<p>ПР.04. Знати правові та етичні норми для оцінки професійної діяльності, розробки та реалізації соціально-значущих екологічних проектів в умовах суперечливих вимог.</p> <p>ПР.12. Уміти оцінювати ландшафтне і біологічне різноманіття та аналізувати наслідки антропогенного впливу на природні середовища.</p> <p>ПР.13. Уміти оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля.</p> <p>ПР.15. Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p> <p>ПР.19. Уміти самостійно планувати виконання інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами.</p> <p>ПР.20. Володіти основами еколого-інженерного проектування та еколого-експертної оцінки впливу на довкілля.</p>
-------------	---	-------------------------------	--

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

МОДУЛЬ 1. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СУЧАСНОЇ КОНЦЕПЦІЇ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Лекція 1.	Екологічні основи природокористування та екологічна безпека як одна з основних складових національної безпеки.	ПЗ 1	Форми антропогенного впливу на довкілля.	Самостійна робота	Написання реферативної роботи та презентації за індивідуальним завданням з таких тем: 1. Проблеми екологічної безпеки ґрунтів. 2. Екологічні проблеми атмосферного повітря. 3. Проблеми екологічної безпеки природних вод. 4. Україна на шляху до сталого розвитку. 5. Оцінка ризику прояву негайних токсичних ефектів при забрудненні атмосферного повітря. 6. Оцінка потенційного ризику здоров'ю населення при комбінованому та комплексному впливі забруднення довкілля. 7. Вчення В.І. Вернадського про ноосферу.
Лекція 2.	Філософські та культурологічні концепції взаємин людини та природи.	ПЗ 2	Проблеми екологічної безпеки компонентів біосфери.		
Лекція 3.	Сучасні проблеми природокористування в Україні та світі.	ПЗ 3	Концептуальні підходи вирішення екологічної проблеми ТПВ в різних країнах світу.		
Лекція 4.	Природокористування як система людської діяльності.	ПЗ 4	Концепція радіаційної безпеки з урахуванням аварії на ЧАЕС та АЕС Фукусіма.		
Лекція 5.	Концепції географічного детермінізму.	ПЗ-5	Концепції екологічних мереж.		

МОДУЛЬ 2. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ КОНЦЕПЦІЇ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Лекція 6.	Еколого-економічні основи земле-, водо- та лісокористування і використання мінеральних ресурсів.	ПЗ 6	Економічні моделі природокористування.	Самостійна робота	Написання реферативної роботи та презентації за індивідуальним завданням з таких тем: 1. Історичні аспекти взаємодії людства і природи. 2. Теорія біотичної регуляції і стабілізації довкілля. 3. Індикатори сталого розвитку. 4. Моделювання небезпечних ситуацій забруднення довкілля. 5. Економічні збитки забруднення довкілля та наслідки нераціонального природокористування. 6. Сучасні концепції раціонального використання природних ресурсів.
Лекція 7.	«Зелена» і циркулярна економіка.	ПЗ 7	Концептуальні економічні основи збалансованого природокористування.		
Лекція 8.	Концепція коеволюції людини і природи.	ПЗ-8	Довкілля в концепціях розвитку майбутнього.		
Лекція 9.	Соціальні, економічні та екологічні передумови формування ідеї сталого розвитку.	ПЗ-9	Міжнародна діяльність у галузі сталого розвитку.		
Лекція 10.	Трансформація світоглядних підходів у сфері взаємодії людини та природи.	ПЗ-10	Екологічна оцінка планованої діяльності: європейський та український контекст.		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Збалансоване природокористування: навчально-методичний посібник / Петро Войтків, Євген Іванов. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2021. – 182 с.
2. Стратегія сталого розвитку: Підручник / [В.М.Боголюбов, М.О. Клименко, Л.Г. Мельник, О. О. Ракоїд]. За редакцією професора В.М.Боголюбова і. – К.: ВЦ НУБІПУ, 2018. – 446 с.
3. Маменко О. М., Портянник С. В. Економіка природокористування: підручник / О.М. Маменко, С.В. Портянник; Харківська держ. зоовет. академія. - Харків, 2017. - 286 с.
4. Портянник С.В. Використання регресійного аналізу в моделюванні екологічної ситуації за допомогою прогнозування переходу токсичних важких металів з кормів раціону дійних корів в органічні відходи й акумуляції поллютантів у ґрунті сільськогосподарських скотарських підприємств // Український журнал природничих наук, Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир, 2024. № 7. С. 210-228. <https://doi.org/10.32782/naturaljournal.7.2024.23>
5. Портянник С.В. Оцінювання ризику забруднення важкими металами кормів та органічних відходів тваринництва. Збірник наукових праць «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», 2024. № 1. С. 6–17. <https://doi.org/10.33245/2310-9289-2024-186-1-6-17>
6. Портянник С.В. Забезпечення екологічної безпеки агроєкосистем в умовах підвищеного вмісту в кормах для корів та органічних відходах тваринництва важких металів // Збірник наукових праць «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», Білоцерківський національний аграрний університет. Біла Церква: БНАУ, 2023. № 1 (178). С. 132–144. <https://doi.org/10.33245/2310-9289-2023-178-1-132-144>
7. Маменко О.М., Зандарян В.А., Портянник С.В. Організація, технологія і дотримання екологічних вимог виробництва біоорганічної (натуральної) продукції скотарства. Науково-практичний журнал "Ветеринарія, технології тваринництва та природокористування", 2021. № 7. С. 78-87. <https://doi.org/10.31890/vtpp.2021.07.12>
8. Mamenko, O., & Portiannyk, S. (2021). Rank non-parametric correlation analysis of indicators of heavy metal transition from blood to cow's milk to assess its environmental safety. Scientific Horizons, 24(5), 35-45. [https://DOI:0.48077/scihor.24\(5\).2021.35-45](https://DOI:0.48077/scihor.24(5).2021.35-45)
9. Sachs, J.D., Schmidt-Traub, G., Mazzucato, M. et al. Six Transformations to achieve the Sustainable Development Goals. Nat Sustain 2, 805–814 (2019). <https://doi.org/10.1038/s41893-019-0352-9>

Методичне забезпечення

1. Портянник С.В. Презентації лекцій та практичних занять з курсу на порталі дистанційного навчання ДБТУ MOODLE та Classroom.
2. Портянник С.В. Виконання самостійної науково-реферативної роботи здобувачів освіти за індивідуальним завданням в освітньому процесі з дистанційною та змішаною формою навчання // Методичні рекомендації. – Харків: ДБТУ, 2023. – 81 с.
3. Портянник С.В. Використання LMS системи управління навчальним процесом CLASSROOM під час дистанційної (змішаної) та звичайної форми навчання здобувачів освіти // Методичні рекомендації. – Харків: ДБТУ, 2023. – 16 с.
4. Методичні рекомендації. Оцінка ризику для здоров'я населення від забруднення атмосферного повітря: Наказ МОЗ № 184 від 13.04.2007 р. – К., 2007. – 28 с.
5. Романенко В.Д., Жукинський В.М., Оксіюк О.П., Яцик А.В., Чернявська А.П. Методика екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними категоріями. Київ: Символ-Т, 1998. 28 с.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D		
60–63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістюповторного складання	не зараховано зможливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковимповторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.